

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 11. oktober 2023

Sak: 2023/0275
Klager: Vonett AS
Prosessfullmektig: Per Albert Sætersdal, Advokatfirmaet Fløien
Saken gjelder: Klage på pålegg om endring av foretaksnavn

Saken gjelder klage fra Vonett AS på pålegg om endring av foretaksnavn fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) den 11. januar 2023. RME konkluderte med at foretaksnavnet Vonett var i strid med forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-18. RME ga på denne bakgrunn pålegg om retting av foretaksnavn, jf. NEM § 8-1 første ledd. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsleder Per Conradi Andersen, nemndsmedlemmene Edna Grepperud og Morten Sundt.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (RME) opplyste nettselskapet Vonett AS (heretter «klager» eller «nettselskapet») i brev datert 23. mars 2022 om at de ville føre tilsyn, og at RME i den forbindelse skulle vurdere om nettselskapets navn var i henhold til krav i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-18. Det ble varslet om at RME vurderte å treffe vedtak om pålegg om retting av foretaksnavnet Vonett AS, ettersom nettselskapet ble ansett å ha brutt kravet i NEM § 4-18 om at nettselskapet i sin markedsføring og kommunikasjon skal «skille seg klart fra» enhver kraftleverandør og fra foretak i det integrerte foretaket som nettselskapet er en del av. Klager fikk frist til å uttale seg om saken innen 11. april 2022. Klager sendte sin uttalelse til varselet ved e-post den 11. april 2022.
- (2) RME vedtok den 11. januar 2023 pålegg om at klager skulle rette foretaksnavn innen 1. juli 2023, jf. NEM-forskriften §§ 8-1 første ledd og 4-18 første ledd. Klager påklagde vedtaket den 30. januar 2023 og ba samtidig om utsatt iverksettelse. Utsatt iverksettelse ble innvilget av RME den 6. mars 2023.
- (3) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. forvaltningsloven § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt til Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 20. april 2023.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (4) Klager har i brev den 25. april 2023 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (5) Klager sendte merknader til RMEs innstilling i e-post den 10. mai 2023. Det har ikke kommet ytterligere merknader i saken.
- (6) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken den 21. juni, 17. august og 25. september 2023.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (7) I innstillingen 20. april 2023 redegjør RME innledningsvis for vedtaket datert 11. januar 2023, sakens bakgrunn og klagers anførsler. RME kommenterer deretter nye forhold og forhold som etter deres syn bør utdypes nærmere. For øvrig viser RME til vedtaket.
- (8) Etter RMEs vurdering oppfyller ikke nettselskapet Vonett kravet i NEM § 4-18 til å «*skille seg klart fra*» andre selskap i Voss Energi-konsernet i selskapenes «*markedsføring og kommunikasjon*». Det blir særlig vist til at bokstavene «Vo» kan oppfattes som en forkortelse for «Voss». RME fremhever at formålet bak NEM § 4-18 er å unngå at selskaper i samme konsern som nettselskapet kan få en konkurransemessig fordel som følge av at de kan forveksles eller assosieres med nettselskapet. Videre mener RME ordlyden «*klart*» oppstiller et skille som i seg selv er strengt.

Fare for forveksling eller utnyttelse av anseelse

- (9) Etter RMEs oppfatning foreligger forvekslingsfare i første rekke dersom foretakene har tilnærmet like navn og begge selger tjenester til sluttbrukere. Det vises til at en del kunder kjøper strøm fra en kraftleverandør i samme konsern som nettselskapet og at lignende navn kan skape forvirring blant kundene. Det må etter RMEs syn foretas en objektiv vurdering med utgangspunkt i hvordan foretaksnavnet kan forstås i det aktuelle nettområdet. Det sentrale vil være om selskapenes logo og navn har visuell eller fonetisk likhet som medfører fare for direkte eller indirekte forveksling.
- (10) Det sentrale vurderingstemaet er etter RMEs syn om navnet på nettselskapet kan skape en assosiasjon til de øvrige selskapene i Voss Energi-konsernet. RME mener videre at det ikke er nødvendig å dokumentere at en assosiasjon og utnyttelse av anseelse faktisk foreligger, men at regelen om å «*skille seg klart fra*» er ment å omfatte forhold som er egnet til å skape denne faren, jf. vilkåret «fare for» i NEM § 4-18 fjerde ledd.
- (11) RME viser til at det generelt er meningen at skillet etter NEM § 4-18 skal være strengere enn etter varemerke- eller foretaksnavneloven. Det vises til at aktørene i et energikonsern kan ha et interessefellesskap som ikke eksisterer mellom konkurrenter som etterligner hverandres varemerke og forretningskjennetegn.
- (12) Det er RMEs oppfatning at forkortelser av navn på andre foretak i konsernet ikke kan benyttes som foretaksnavn på nettselskap, og at det samme må gjelde for forkortelser av stedsnavn. Det vil være en fordel for en konkurranseutsatt virksomhet å bli forbundet med et nettselskap, selv om det ikke foreligger forvekslingsfare.
- (13) Det vises til at hensikten med bestemmelsens ordlyd har vært å unngå en gråsone der en viss utnyttelse av nettselskapets anseelse vil være tillatt.

- (14) RME påpeker at nettselskapene er monopolvirksomheter som er sikret inntekt gjennom nettleie. Som monopolvirksomhet vil nettselskapene ha begrenset nytte av å bruke mye ressurser på markedsføring, men det finnes ingen direkte begrensninger på hvor mye ressurser de kan bruke i markedsføringen av egen merkevare. Begrensingen ligger indirekte i at ikke alle merutgiftene vil bli dekket av økt nettleie. Kommersielle selskaper vil kunne nyte godt av at nettselskapet bruker mye ressurser på markedsføring dersom de har et foretaksnavn som kan assosieres med nettselskapets navn.
- (15) Videre viser RME til at nettselskapene også uavhengig av markedsføring har en anseelse som er knyttet til virksomheten de driver. Det er svært mange kontaktpunkter mellom nettselskapene og de som bor i nettområdet. Strømnettet er fysisk koblet opp til alle som forsynes med strøm. Alle som ønsker strøm til nybygg eller ønsker å øke kapasiteten til eksisterende bygg, må kontakte sitt lokale nettselskap. Nettselskapene er til stede i samfunnet fysisk med stolper, kabler og transformatorer, og de er til stede for kundene sine med informasjon om blant annet strømforbruk, de sender ut faktura og de er på sosiale medier. Selv om ikke alle har en udelt positiv opplevelse i sin kontakt med nettselskapet, vil man i sum assosiere nettselskapet med noe viktig og som alle har behov for. Kunder kan assosiere konkurranseutsatt virksomhet i konsernet til noe positivt, fordi de har et langvarig forhold til nettselskapet. Dette skaper etter RMEs oppfatning en anseelse som andre foretak i samme konsern kan utnytte. Også dette vil etter RMEs syn føre til en uheldig konkurransevridning som bestemmelsen skal bidra til å motvirke.

Den konkrete vurderingen

- (16) RME mener bokstavene «Vo» i Vonett AS fremstår som en forkortelse for stedsnavnet Voss, som også benyttes i de andre foretaksnavnene i det integrerte foretaket. På denne bakgrunnen mener RME at foretaksnavnet Vonett AS ikke oppfyller kravet til å skille seg klart fra de andre foretaksnavnene i konsernet, jf. i NEM § 4-18 første ledd.
- (17) RME viser til forarbeidene (NVE høringsdokument 8/2019) s. 28 og uttaler at:
- «Det at forarbeidene henviser til at navn som inneholder stedsnavn etterfulgt av enten «Nett AS» eller «Kraft AS» ikke vil være tillatt, mener vi er eksempel på at nye navn ut fra nettselskapenes tilknytning til deres hjemsted ikke er tilstrekkelig etter NEM § 4-18.»*
- (18) RME mener dette må ses i sammenheng med forarbeidenes uttalelser om at det i vurderingen av forvekslingsfare vil være uten betydning at elementer i foretaksnavnet er beskrivende eller mangler særpreg. Videre uttaler RME at:
- «Vi mener på den bakgrunn at eksemplene i forarbeidene ikke utgjør en uttømmende liste som medfører at andre kombinasjoner, forkortelser, deler av navn eller andre bokstavkombinasjoner som kan innebærer en assosiasjon mellom nettselskap og andre foretak i konsernet må godtas.»*
- (19) Etter RMEs vurdering kan bokstavene «V» og «o» («Vo») i Vonett forstås som en forkortelse. Forkortelsen kan ifølge RME skape en assosiasjon til «Voss». Ifølge RME kan de andre selskapene med variasjoner av «Voss» i navnet dra nytte av denne assosiasjonen. Da vil det etter RMEs syn foreligge en risiko for utnyttelse av nettselskapets anseelse. Etter RMEs oppfatning vil det være av mindre betydning at konsernets subjektive intensjon ikke var at «Vo» skulle stå for «Voss», eller at navnet «Vonett» i seg selv spiller på noe helt annet enn stedsnavnet.

Den rettslige vurderingen er ikke begrenset til en helhetsvurdering av navn, logo m.m.

- (20) Etter RMEs syn kan ikke bestemmelsen forstås slik at den rettslige vurderingen er begrenset til en helhetsvurdering der foretaksnavn, logo og andre forretningskjennetegn og varemerke kun inngår som momenter. I NEM § 4-18 første ledd andre punktum mener RME det er oppstilt en ikke-uttømmende liste med eksempler på typer kommunikasjon ut mot sluttbrukerne og andre nettkunder, jf. formuleringen «*blant annet*». Den skjønnsmessige helhetsvurderingen er etter RMEs syn knyttet til vurderingstemaet i fjerde ledd. Vurderingstemaet er hvorvidt forholdene om foretaksnavn, andre forretningskjennetegn eller varemerke, hver for seg eller samlet, utgjør en fare for forveksling eller en utnyttelse av nettselskapets anseelse. Der det er stor likhet mellom enkeltelementer i nettselskapets kommunikasjon vil nøytralitetsprinsippet regnes som brutt. Dette fordrer, etter RMEs syn, behovet for å vurdere enkeltelementene hver for seg. Det må kunne foretas separate vurderinger av navn og uttale, og visuell grafisk utforming, skrifttyper og fargevalg. En tolkning som innebærer at alle forhold må ses i sammenheng harmonerer etter RMEs syn dårlig med bestemmelsens forarbeider og sentrale hensyn bak RMEs kontrollfunksjon. RME viser her særlig til hensynene bak bestemmelsen om likere konkurransevilkår i kraftmarkedet, ivaretagelsen av tilstøtende marked og tilrettelegging for framveksten av tjenester innen forbrukerfleksibilitet. RME mener derfor at NEM § 4-18 skiller mellom navn og uttale som én vurdering, og visuell grafisk utforming, skrifttyper og fargevalg som en separat vurdering.

Hensynet til selskapenes innrettelse er av liten betydning

- (21) RME trekker frem at informasjon om overgangsordningen ble publisert i RME rapport nr. 1/2020 *Oppsummering av høringsinnspill og forslag til endring i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) - Bestemmelser om nøytralitet, selskapsmessig og funksjonelt skille, og om nettselskapenes markedsføring og kommunikasjon (heretter «oppsummeringsrapporten»*. Etter RMEs syn har det derfor vært god tid til å innrette seg etter RMEs tilsyn med konsesjonærenes navn. Det vises videre til at nettselskapene har hatt mulighet til å få en ikke-bindende forhåndsuttalelse fra RME om foretaksnavnet og logo, og at det var opplyst om dette i NVE høringsdokument nr. 8/2019 *Forslag til endringer i energilovforskriften Bestemmelser om selskapsmessig og funksjonelt skille, og om nettselskapenes markedsføring og kommunikasjon* (heretter «*høringsdokumentet*») s. 31. Dersom nettselskapet ikke har benyttet seg av dette har de etter RMEs syn selv satt seg i en risikofylt posisjon. Det vil ifølge RME stride mot reglens hensikt dersom anførselen om at nettselskapene har brukt betydelig innsats og ressurser på omprofilering, brukes som argument mot retting. Her pekes det blant annet på at det kan lønne seg for konsernet som helhet at nettselskapet bruker mye ressurser på markedsføring dersom nettselskapet kan assosieres med de andre foretakene i konsernet.

3 Klagers anførsler

Klager har i det vesentlige anført:

- (22) Klager bestrider RMEs vedtak. Etter klagers syn er foretaksnavnet ikke i strid med kravene i NEM-forskriften § 4-18. Vedtaket fra RME kreves opphevet slik at navnet Vonett AS kan beholdes.

NEM-forskriftens krav om å «skille seg klart fra»

- (23) Med henvisning til høringsdokumentet pkt. 4.2 fremholder klager at den relevante vurderingen må være om navnet Vonett AS utgjør en forvekslingsfare særlig opp mot

kraftleverandøren Voss Energi Kraft AS. Videre må vurderingen være om Vonett AS sin bruk av ressurser på markedsføring kan gi fordeler for de andre selskapene i det integrerte konsernet. Det vil også ifølge klager være relevant å stille spørsmål om navnet «Vonett», og den logoen selskapet benytter, kan medføre at sluttbruker blir forledet til å velge Voss Energi Kraft AS som kraftleverandør fremfor andre tilbydere.

- (24) Klager viser til at RME kommenterte i sitt tilsynsbrev datert 23. mars 2022 at *«kravet til å skille navnet «klart fra» andreforetak i det integrerte foretaket innebærer at det er en tydelig forskjell utad, det skal ikke være fare forforveksling eller utnyttelse av nettselskapets anseelse, og sluttbruker skal ikke tro at det er en særlig forretningsmessig forbindelse mellom nettselskapet og integrert virksomhet.»*. Fra RME sin side ble det vist til høringsdokument 8/2019 s. 10-11. Klager påpeker at disse sidene ikke har noen henvisninger til, eller antydninger om, at bruk av forkortelser eller enkelte av bokstavene i det opprinnelige navn eller konsernet er utelukket. På side 28 i høringsdokumentet er det nevnt at *«Generelt er det meningen at skillet skal være strengere enn den ovennevnte lovgivning»* (varemerkeloven § 4 og foretaksnavneloven §§ 3-2 og 3-3). Videre at *«Det vil altså ikke være tillatt at et nettselskap og en kraftleverandør har et foretaksnavn som inneholder samme stedsnavn og henholdsvis Nett AS og Kraft AS»*. Kommentarer og merknader er slik sett knyttet direkte til bruk av stedsnavn som en del av foretaksnavnet.
- (25) Klager påpeker at RME uten videre legger til grunn at forkortelser av navn på andre foretak i konsernet ikke kan benyttes som foretaksnavn på nettselskap i brevet fra 23. mars 2022. Det fremgår imidlertid ikke noe som tilsier at regelverket skal forstås eller tolkes slik at enhver bruk av bokstaver i et stedsnavn er å anse som et brudd på regelverket. Det er ikke noe i høringsbrevet eller forskriftsteksten som gir grunnlag for den fortolkning RME legger til grunn. Den relevante vurderingen er korrekt beskrevet av RME i brevet fra mars 2022 på side 3: *«Forvekslingsfare foreligger i første rekke dersom foretakene har tilnærmet like navn og logo»*. Navn og logo må altså ses i sammenheng.
- (26) I vedtaket fra 11. januar 2023 skriver RME at *«Bokstavene Vo i Vonett AS fremstår som en forkortelse for Voss. Voss brukes i de andre foretaksnavnene i det integrerte foretaket»*. Med henvisning til Jusleksikon kommenterer klager at forkortelse er definert som *«en kortform av et ord med en eller flere bokstaver hentet fra ordet slik at de skal få en kort og gjerne hensiktsmessig form»*. Ifølge klager uttaler Språkrådet at *«I forkortelser som består av flere ord, skal det være punktum mellom hvert ledd når forkortelsene ellers ville kunne forveksles med ord eller andre forkortelser. Bare ett punktum ved noen av de vanlige forkortelsene»*. Slik klager ser det kan ikke Vonett i et ord kategoriseres som en forkortelse slik RME legger til grunn.
- (27) Foretaksnavnet og logoen bruker to bokstaver, «vo», satt sammen med «nett» til ett ord «Vonett». At «vo» skal fremstå som en forkortelse for «Voss», er det ifølge klager ikke grunnlag for å anta. Klager mener det ikke finnes noe eksempel på at «Voss» er forkortet til «vo» eller «Vo» i muntlig tale, markedsmessig sammenheng eller på annen måte. Etter klagers syn er heller ikke «Vo» noen kort eller hensiktsmessig form av stedsnavnet «Voss».
- (28) Klager fremhever at foretaksnavnet «Vonett AS» skiller seg helt klart fra for eksempel «Voss Energi Kraft AS» rent språklig sett. Den nye logoen har heller ingen likhetstrekk verken i design, farger, bruk av store/små bokstaver eller andre elementer. Det fremstår ifølge klager som helt åpenbart at foretaksnavnet «Vonett AS» og logoen ikke er i nærheten av de grenser som er satt opp i varemerkeloven og foretaksnavneloven. I den

grad meningen med lovteksten var å fastsette et forbud mot bruk av bokstaver i stedsnavnet, mener klager at det måtte vært uttrykt spesifikt i forarbeider eller tatt inn i lovteksten. Slik klager ser det er det ikke noe i verken lov/forskriftstekst eller forarbeider som gir grunnlag for å hevde at bruk av en eller flere bokstaver i et stedsnavn i seg selv utgjør en forvekslingsfare. I den forbindelse viser klager til at bruk av stedsnavn sammen med Nett AS og Kraft AS ikke er tillatt. Det kan ikke ligge noe forvekslingsfare i foretaksnavnet «Vonett AS» eller logoen opp mot «Voss Energi Kraft AS» eller «Voss Energi AS». Klager mener det snarere er tvert imot og viser til at kunder tar kontakt med spørsmål om hva «Vonett AS» er, og om dette dreier seg om fakturasvindel. Klager fremhever at ved feil på nettet opplever ikke selskapet at kunder kobler «Vonett AS» til «Voss Energi». Kundene tror de er kommet til feil selskap når de blir presentert for «Vonett».

- (29) Vurderingene for tilsvarende problemstilling etter varemerkelovgivningen mener klager må anses relevant selv om regelverket skal være strengere enn varemerkelovgivningen. Det sentrale spørsmålet er hvordan «gjennomsnittsforbrukeren» oppfatter situasjonen. I bedømmelsen av kjennetegnslighet skal det legges vekt på graden av visuell, fonetisk og begrepsmessig likhet. Eventuell visuell og fonetisk likhet kan oppveies ved begrepsmessig forskjell. Selv om de to første bokstavene er like, er det en helt klar begrepsmessig forskjell på «Vonett AS» og «Voss Energi Kraft AS». Den fonetiske likhet ligger i to bokstaver, men utover det er det ingen likhet da «Voss Energi Kraft AS» består av tre selvstendige ord i motsetning til «Vonett AS» som er ett kort selvstendig ord. Som illustrasjon kan det for eksempel nevnes at varemerket «VILA» ikke krenket varemerket «FILA» selv om det forelå vareidentitet. Forskjellen mellom «Vonett AS» og «Voss Energi Kraft AS» er betydelig klarere enn forskjellen mellom «VILA» og «FILA». Hertil kommer at logoene er helt markert forskjellige uten noen antydninger til likheter verken i design, bokstavtype, bruk av figurer eller bakgrunn. I den forbindelse viser klager til bilder av selskapenes biler med forskjellige logoer.
- (30) Videre understreker klager at i navnet «Vonett AS» ligger det i seg selv ingen utnyttelse av opparbeidet anseelse for «Voss Energi Nett AS». Med et kundegrunnlag på ca. 12 500 i et begrenset geografisk område og med et kraftselskap som har eksistert i generasjoner, bør det ifølge klager fremstå som rimelig åpenbart at eventuell overføring av anseelse baserer seg på helt andre forhold enn hvorvidt nettselskapets navn er «Vonett AS» eller et hvilket som helst annet navn. Det kan ikke foretas en form for undervurdering av kundene i en liten bygd, og antas at den eventuelle anseelse som nettselskapet og de andre selskapene i det integrerte konsernet har bygget opp, skal forsvinne ved at enhver bruk av bokstaver i det tidligere foretaksnavnene utelukkes.
- (31) I den grad kundene fortsatt assosierer «Vonett AS» med «Voss Energi Kraft AS» har det helt andre årsaker enn bruken av bokstavene «vo» i «Vonett». Lovgivningen kan ikke frata «Vonett AS» den anseelse selskapet har med seg fra tidligere «Voss Energi Nett AS». Om den eventuelle anseelse skulle smitte over på «Voss Energi Kraft AS», har det ingen sammenheng med at foretaksnavnet er «Vonett AS».
- (32) Klager påpeker at det må være en klar feilvurdering fra RME sin side at det også skal legges vekt på «risikoen for at noen tror det er en forretningsmessig forbindelse mellom nettselskapet og de øvrige selskapene i konsernet som ikke eksisterer mellom nettselskapet og andre selskaper utenfor konsernet». Slik klager ser det kan det ikke være lovgivers mening at navn og logo for nettselskap skal utformes på en annen måte som er direkte egnet til å villedde forbrukere om det faktum at «Vonett AS», som de andre

selskapene i konsernet, er helt eller delvis eid av «Voss Energi AS» som igjen er eid fullt ut av Voss herad. Den forretningsmessige forbindelse mellom «Vonett AS» og de andre selskapene i konsernet, er selvsagt en annen enn mellom «Vonett AS» og en hvilken som helst annen bedrift lokalisert i Voss herad.

- (33) Ved fortolkningen av de aktuelle bestemmelsene, må man forholde seg til de faktiske realiteter som er at Voss herad er lovlig eeneier av konsernet «Voss Energi AS». Som en heleid del av konsernet ligger selskapet Vonett AS. Ut fra en rekke forhold, herunder historikken til Voss Energi AS, innbyggertall mv. er det god kunnskap og kjennskap til at Voss herad selv er eeneier i sitt eget kraftselskap og gjennom det også nettselskapet. I den grad forvekslingsfare gjennom navnet «Vonett AS» skal være relevant å vurdere, må det i så fall relatere seg til hvorvidt navnet «Vonett AS» i seg selv bidrar til at sluttbrukere assosierer Vonett AS med de øvrige selskapene i konsernet.
- (34) Når det kommer til RMEs syn om at det ikke er relevant hva forkortelser tradisjonelt innebærer, viser klager til at det er snakk om skjønnsmessige vurderinger av navn og mulig forvekslingsfare. Hva forkortelser tradisjonelt innebærer må selvsagt være relevant. RME har ikke noe rettslig grunnlag for å «fjerne» et slikt vurderingstema fra den skjønnsmessige helhetsvurderingen som skal legges til grunn. Dersom det i dagligtale i Voss herad hadde vært vanlig å benytte forkortelsen «Vo» for «Voss», ville det vært relevant og kunne medført forvekslingsfare. Det motsatte må da også være relevant. «Vo» gir ingen assosiasjon til «Voss» eller grunnlag for forvekslingsfare mellom «Vonett AS» og «Voss Energi AS», «Voss Energi Kraft AS» eller andre selskaper i konsernet. Ordet «Vo» har aldri vært benyttet som forkortelse for «Voss» i noen som helst offentlig, privat eller kommersiell sammenheng. Dette anser klager å være relevant i en «*skjønnsmessig helhetsvurdering*».
- (35) I innstillingens punkt 5.4 skriver RME at NEM § 4-18 skiller mellom navn og uttale som en vurdering, og visuell grafisk utforming, skrifttyper og fargevalg som en separat vurdering. I den skjønnsmessige helhetsvurderingen skal man ta hensyn til graden av fonetisk og visuell likhet. Klager viser til at det fremgår direkte av forskriftsteksten at det skal foretas en «*skjønnsmessig helhetsvurdering*». Det vil kun foreligge brudd på bestemmelsen dersom et nettselskap gjennom navnet helt klart avviker fra andre selskap i konsernet, men likevel beholder logo lik, eller tilnærmet lik de andre selskapene i konsernet. Det må imidlertid være klart at en helt avvikende logo i en samlet vurdering, skal vektlegges i en skjønnsmessig helhetsvurdering av om det foreligger forvekslingsfare. I den grad RME mener at det ikke skal foretas en samlet vurdering hvor også logoen inngår, mener klager at dette er feil.
- (36) Det opplyses at Vonett AS i dag har ca. 12 500 kunder og at disse må ta belastningen i form av økte utgifter dersom foretaksnavn og logo nok en gang skal endres og innarbeides. Endring av navnet Vonett AS vil ifølge klager medføre utgifter på anslagsvis 1,5 millioner kroner.

4 Energiklagenemndas vurdering

- (37) Saken gjelder klage fra nettselskapet Vonett AS over pålegg fra Reguleringsmyndigheten for energi (RME) om å endre foretaksnavn, jf. forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 8-1. Bakgrunnen for pålegget er at RME mente klager hadde brutt reglene i NEM § 4-18 om at nettselskapene i sin markedsføring og kommunikasjon skal «*skille seg klart fra*» enhver kraftleverandør og andre foretak i

det integrerte foretaket. Etter RMEs vurdering kunne bokstavene «Vo» i navnet «Vonett» anses som en forkortelse for «Voss», som inngår i navnet på konsernet, kraftleverandøren og andre søsterselskap med konkurranseutsatt virksomhet. Etter RMEs tolkning av NEM § 4-18 vil derfor ikke et slikt navn være tillatt for nettselskapet å bruke, og nettselskapet er på dette grunnlaget pålagt retting.

- (38) Energiklagenemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34, annet ledd, jf. forskrift om Energiklagenemnda § 1 første ledd. Dette innebærer at nemnda kan vurdere hvorvidt vedtaket har tilstrekkelig hjemmel, hvorvidt det foreligger saksbehandlingsfeil og om riktig faktum har blitt lagt til grunn. I tillegg kan nemnda prøve de skjønnsmessige sidene ved vedtaket.
- (39) Hovedspørsmålet som nemnda skal ta stilling til er om nettselskapet Vonett AS har brutt kravene i NEM § 4-18 om at nettselskapets markedsføring og kommunikasjon skal «*skille seg klart fra*» enhver kraftleverandør og andre foretak i konsernet Voss Energi AS.
- (40) Før nemnda går nærmere inn på denne problemstillingen, vil den redegjøre for visse grunnleggende prinsipper som vurderingen må bygge på.
- (41) Nemnda gjennomgår først hjemmelsgrunnlaget for det pålegg som RME har gitt Vonett AS om å bytte foretaksnavn.

Hjemmelen for RMEs pålegg om endring av foretaksnavn

- (42) Hjemmelen for RMEs vedtak er NEM §§ 8-1 og 4-18. Etter NEM § 8-1 kan RME «*gi nødvendige pålegg for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften. Reguleringsmyndigheten for energi fører kontroll med at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften blir overholdt.*».
- (43) Pålegget i den foreliggende saken ble gitt på bakgrunn av at RME gjennom sin tilsynsvirksomhet hadde konkludert med at klager hadde brutt NEM § 4-18, som i sin helhet lyder:

«§ 4-18. Markedsføring og kommunikasjon

Nettselskap skal i sin markedsføring og kommunikasjon skille seg klart fra enhver kraftleverandør og fra foretak i det integrerte foretaket som nettselskapet er en del av. Blant annet skal nettselskapets foretaksnavn, andre forretningskjennetegn og varemerke utformes slik at nettselskapet skiller seg klart fra kraftleverandører og fra andre foretak i det integrerte foretaket.

Enhver kraftleverandør og andre foretak i det integrerte foretaket skal i sin markedsføring og kommunikasjon skille seg klart fra nettselskap. Blant annet skal foretaksnavn, andre forretningskjennetegn og varemerke utformes slik at foretaket skiller seg klart fra nettselskap.

Dersom et nettselskap og en kraftleverandør utenfor det integrerte foretaket ikke oppfyller kravene som nevnt i første og annet ledd, ligger plikten til å endre markedsføring og kommunikasjon det foretaket som sist har gjort registrering eller bruk av foretaksnavn, forretningskjennetegn, varemerke eller andre former for markedsføring og kommunikasjon.

I vurderingen etter første og annet ledd skal det legges vekt på hvorvidt det foreligger fare for forveksling eller en utnyttelse av nettselskapets anseelse. I tvilstilfeller kan Reguleringsmyndigheten for energi fatte vedtak om hvorvidt vilkårene i første og annet ledd er oppfylt, og hvem som er pliktsubjekt etter tredje ledd.

Reguleringsmyndigheten for energi kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra kravene i denne paragrafen.»

- (44) Reglene om markedsføring og kommunikasjon i NEM § 4-18 ble innført gjennom endringsforskrift 30. juni 2020 nr. 1454. Endringsforskriften er hjemlet i energiloven § 4-1 om omsetningskonsesjon, § 4-6 om selskapsmessig skille, § 4-7 om funksjonelt skille og § 10-6 som gir departementet mulighet til å «gi forskrift til gjennomføring av loven og dens virkeområde». I forarbeidene til endringsforskriften presiserer RME at det er den generelle forskriftshjemmelen i energiloven § 10-6 første ledd som er hjemmelen for NEM § 4-18 om krav til markedsføring og kommunikasjon, jf. RME rapport nr. 1/2020 *Oppsummering av høringsinnspill og forslag til endring i forskrift om netregulering og energimarkedet (NEM) - Bestemmelser om nøytralitet, selskapsmessig og funksjonelt skille, og om nettselskapenes markedsføring og kommunikasjon* (heretter «oppsummeringsrapporten»).
- (45) I forarbeidene nevnes kun energiloven § 10-6 som hjemmel for NEM § 4-18, men ut fra sammenhengen forstår Energiklagenemnda det som at bestemmelsen er ment å gjennomføre blant annet prinsippet i energiloven § 4-1 nr. 3 om nettselskapenes nøytralitetsplikt. Nemnda viser i denne forbindelse til følgende uttalelse fra RME i den nevnte oppsummeringsrapporten: «*Formålet med den foreslåtte bestemmelsen er å sikre nøytrale nettselskaper og at konkurransen i tilstøtende markeder ikke forstyrres, noe som etter vår vurdering faller innenfor energilovens virkeområde.*». Energiklagenemnda er enig med RME i at de nevnte områdene faller innenfor energilovens virkeområde.
- (46) Reglene om markedsføring og kommunikasjon i NEM § 4-18 har sin bakgrunn i tredje elmarkedsdirektiv, Direktiv 2009-72-EC. Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett. Statene er i henhold til direktivet forpliktet til å sørge for selskapsmessig skille og funksjonelt skille jf. artikkel 26 nr. 1 og 2. I tillegg skal statene sikre at nettselskaper som inngår i et konsern ikke kan utnytte sin posisjon til konkurransevridning. Herunder skal ikke selskapenes identitet sammenblandes i kommunikasjon og markedsføring. Artikkel 26 nr. 3 lyder slik:

«3. Where the distribution system operator is part of a vertically integrated undertaking, the Member States shall ensure that the activities of the distribution system operator are monitored by regulatory authorities or other competent bodies so that it can not take advantage of its vertical integration to distort competition. In particular, vertically integrated distribution system operators shall not, in their communication and branding, create confusion in respect of the separate identity of the supply branch of the vertically integrated undertaking.»

Pliktsubjekt etter NEM § 4-18

- (47) Det er nettselskapet som er pliktsubjektet etter NEM § 4-18 første ledd. Plikten innebærer at nettselskapet skal «*skille seg klart fra*» andre selskap som inngår i nettselskapets konsern, i tillegg til alle kraftleverandører, når det gjelder markedsføring og kommunikasjon. Etter bestemmelsens annet ledd er det oppstilt en tilsvarende plikt for

alle kraftleverandører, og selskap som inngår i samme konsern som et nettselskap, til å «skille seg klart fra» nettselskap.

- (48) At «enhver kraftleverandør» også omfatter kraftleverandører utenfor nettselskapets konsern kommer tydelig frem i høringsdokument nr. 8/2019 *Forslag til endringer i energilovforskriften Bestemmelser om selskapsmessig og funksjonelt skille, og om nettselskapenes markedsføring og kommunikasjon* (heretter «høringsdokumentet») s. 29:

«Med «kraftleverandør» menes aktører med omsetningskonsesjon som selger elektrisk energi til sluttbrukere. Med «enhver kraftleverandør» menes alle kraftleverandører i Norge, ikke bare den integrerte kraftleverandøren. Insentivet til å utnytte nettselskapets navn og merkevare er størst for kraftleverandører i samme konsern. Det er imidlertid også behov for å skille nettselskapet fra alle kraftleverandører, også de utenfor konsernet. Dette er relevant for konsern eller nettselskap som eier en andel av en kraftleverandør, men som ikke har kontroll over selskapet. I tillegg vil forbudet ramme kraftleverandører utenfor et integrert foretak, men som etter avtale beholder samme logo som nettselskapet.»

- (49) Regelen innebærer altså i prinsipp en plikt for kraftleverandører som er uten eiermessig eller geografisk tilknytning til nettselskapet til å skille seg klart fra nettselskapet i sin «markedsføring og kommunikasjon». Utvidelsen av pliktsubjektet til å gjelde kraftleverandører begrunnes slik i høringsdokumentet s. 29:

«Bakgrunnen for forslaget er at det er vanskelig for nettselskapet å forhindre at eksterne kraftleverandører tilpasser seg et nettselskaps foretaksnavn og varemerke for å utnytte anseelse eller for å skape forvekslingsfare. Vi kan ikke kreve at et nettselskap skal gå til sak mot ekstern kraftleverandør for å forhindre bruk av lignende foretaksnavn eller varemerke. I mange tilfeller har nettselskapet heller ikke registrert et varemerke. Videre vil det ikke være rimelig å kreve at et nettselskap skifter navn og logo i slike tilfeller. Med den foreslåtte regelen vil NVE ha myndighet til å reagere med pålegg og eventuelt andre sanksjoner mot kraftleverandører i slike tilfeller.»

- (50) Dersom et nettselskap og en kraftleverandør «utenfor det integrerte foretaket» ikke oppfyller kravene i første og annet ledd, ligger plikten til å endre markedsføring og kommunikasjon hos det foretaket som «sist har gjort registrering eller bruk av» foretaksnavn, forretningskjennetegn, varemerke eller andre former for markedsføring og kommunikasjon, jf. § 4-18 tredje ledd. Er det nettselskapet som var sist til å benytte navn eller logo, vil det være dette som er pliktsubjekt, altså tilsvarende det som ville ha fulgt av lovgivningen for varemerker og firmanavn. Denne regelen gjelder altså kun i forholdet mellom nettselskap og kraftselskap «utenfor» nettselskapets konsern.

- (51) Bestemmelsens ordlyd klargjør ikke om det er nettselskapet eller kraftleverandøren i samme konsern som er det primære pliktsubjektet dersom disse selskapene ikke oppfyller kravene i første eller annet ledd. Hvordan regelen er ment å praktiseres i de tilfellene omtales imidlertid nærmere i høringsdokumentet s. 29-30:

«NVE vil primært forholde seg til nettselskapet dersom det oppdages sammenblanding av informasjon fra henholdsvis nett og annen virksomhet innenfor samme konsern. NVE har registrert en rekke tilfeller der informasjon om nettselskaper og integrerte kraftleverandører har blitt sammenblandet på sosiale medier på en slik måte at det er egnet til å forvirre sluttbrukere. I flere av disse tilfellene tilhører eller administreres

nettsiden av integrert kraftleverandør eller morselskapet. Et nettselskap har ingen myndighet til å styre søster- eller morselskap. Dette tilsier at NVE bør ha mulighet til å rette et pålegg om retting og eventuelle andre sanksjoner direkte mot det foretaket som har ansvaret for kommunikasjonen.»

- (52) Slik forarbeidene omtaler det innbyrdes forholdet mellom § 4-18 første og annet ledd, vil det altså i første rekke være nettselskapene det rettes pålegg mot dersom det foreligger sammenblanding av informasjon fra selskap innen samme konsern. Samtidig åpner annet ledd for at RME (tidl. NVE) også etter forholdene kan gi pålegg til andre selskap i nettselskapets konsern, inkludert kraftleverandøren.

Kravet til å «skille seg klart fra»

- (53) En naturlig språklig forståelse av «skille seg klart fra» tilsier at det ikke er tilstrekkelig at nettselskapet i sin markedsføring og kommunikasjon skiller seg fra de andre foretakene, men det må foreligge et kvalifisert skille. Konkret skal det i vurderingen legges vekt på hvorvidt det foreligger «fare for forveksling eller en utnyttelse av nettselskapets anseelse», jf. fjerde ledd. Ordlyden «eller» peker på at fare for «forveksling» og for «utnyttelse av nettselskapets anseelse» er alternative grunnlag. Videre tilsier ordlyden «fare for» at det ikke kreves at det faktisk må ha forekommet forveksling eller utnyttelse, men at det er tilstrekkelig at det foreligger risiko for dette.
- (54) I høringsdokumentet s. 28 vises det til at både direkte og indirekte forvekslingsfare er omfattet. Med direkte forvekslingsfare menes risikoen for at en sluttbruker tror at nettselskapet og kraftselskapet er samme selskap. Med indirekte forvekslingsfare menes risikoen for at noen tror det er en forretningsmessig forbindelse mellom for eksempel nettselskapet og kraftleverandøren som ikke eksisterer mellom nettselskapet og andre kraftleverandører. Videre vises det til at vurderingen av forvekslingsfare kan slå ulikt ut avhengig av hvilken virksomhet som vurderes opp mot nettselskapet og «For kraftleverandører og andre energirelaterte tjenester vil forvekslingsfaren trolig være større enn for andre typer virksomheter. Virksomheter som selger tjenester til sluttbrukere vil også generelt ha en større risiko for forvekslingsfare.»
- (55) Ordlyden «utnyttelse av nettselskapets anseelse» tilsier at nettselskapet har opparbeidet seg et image, godt rykte eller goodwill, og at disse verdiene er overførbare til andre og kan gi dem en fordel. Det kan eksempelvis være tale om at nettselskapet er kjent blant sine kunder for sin seriøsitet eller kvalitet, og at andre selskap kan dra nytte av dette dersom kundene assosierer dem med nettselskapet. Isolert sett sier ikke ordlyden noe om hva som skal til for å konstatere at det foreligger fare for utnyttelse.
- (56) I høringsdokumentet s. 10 og 28 pekes det på at et nettselskap som regel vil være godt kjent i området det tilhører og har opparbeidet seg tillit hos sine nettkunder, samt at det gjerne vil være en fordel for en konkurranseutsatt virksomhet å bli forbundet med nettselskapet, selv om det ikke foreligger forvekslingsfare. På s. 28 i høringsdokumentet vises det til at varemerkeloven § 4 annet ledd og foretaksnavneloven § 3-2 tredje ledd oppstiller et lignende vurderingstema, men at terskelen i disse lovene er lagt ved «urimelig» utnyttelse av anseelse (goodwill). Det uttales i høringsdokumentet at «Formuleringen er inspirert av varemerkeretten, men ordet «urimelig» er fjernet fordi all utnyttelse av et nettselskap sin anseelse vil være urimelig i et nøytralitetsperspektiv.», jf. fotnote 21. Videre uttales det at: «Nettselskapet skal som kjent oppføre nøytralt og ikke gi konkurranseutsatt virksomhet en særlig fordel som andre ikke får. Hensyn til

nettselskapets nøytralitet vil derfor stå sentralt ved vurderingen av om det foreligger en utnyttelse av nettselskapets anseelse.» Terskelen for å anse en utnyttelse som rettsstridig er altså ment å kunne være lavere eller bredere enn den som ville følge av varemerkeregulverket ved at rimelighetskriteriet ikke er benyttet, og man i stedet har et generelt krav om å «*skille seg klart fra*». Etter nemndas syn innebærer ikke dette at man ved vedtagelsen av NEM § 4-18 har ment å endre prinsippene som anvendes i varemerkeretten eller foretaksnavnelovgivningen, men at det åpnes for en bredere og noe strengere totalvurdering der de nevnte prinsippene i annen lovgivning vil inngå som en del av vurderingen.

- (57) Nemnda viser til at tredje elmarkedsdirektiv inneholder minimumsbestemmelser og det er opp til statene om de ønsker å innføre strengere regler, se blant annet EU-kommisjonens uttalelser i *Commission staff working paper* 22. januar 2010 (heretter «*tolkningsnotatet*») punkt 3.3.4. I forarbeidene til NEM § 4-18 kommer det frem at § 4-18 er ment å gå lengre enn påkrevd etter tredje elmarkedsdirektiv, se blant annet oppsummeringsrapporten s. 55: «*Forholdet til EØS-rettslige forpliktelser er omtalt i høringsdokumentet punkt 2.2.4. Det er riktig som påpekt av Distriktsenergi at vårt forslag til regulering går lengre enn påkrevd etter tredje energimarkedsdirektiv.*» Det kan etter dette legges til grunn at norske myndigheter gjennom NEM § 4-18 har ment å vedta en strengere regulering enn de minimumsbestemmelsene som følger av tredje elmarkedsdirektiv, og at det også er rettslig adgang til å gjøre dette. Det må allikevel i norsk rett klarlegges hva som er innholdet i NEM § 4-18 og hvilken terskel som, i lys av formålet bak bestemmelsen, skal legges til grunn for vurderingen.
- (58) I nevnte tolkningsnotat peker EU-kommisjonen på at EUs varemerkeregulverk kan brukes som referansepunkt ved vurderingen av om det er et tydelig skille mellom selskapene: «*In order to identify whether or not there is confusion in a particular case, European Union trade mark law may serve as a point of reference.*». Varemerkeretten er omfattet av EØS-avtalen og EU-domstolens avgjørelser er en sentral kilde ved tolkningen av varemerkeloven, jf. se HR-2016-1993-A *Pangea* premiss 42-43. Det ble i samme dom slått fast at praksis av betydning for tolkningen av varemerkeloven, vil få tilsvarende vekt for forvekslingsvurderingen etter foretaksnavneloven. Selv om NEM § 4-18 er ment å tolkes strengere enn det som alene måtte følge av varemerkeloven og foretaksnavneloven, vil varemerkeretten etter nemndas syn kunne tjene som en del av vurderingsgrunnlaget ved anvendelse av NEM § 4-18.
- (59) Plikten nettselskapene har til å skille seg klart fra selskaper i samme konsern og alle kraftleverandører gjelder «*markedsføring og kommunikasjon*», jf. § 4-18 første ledd første punktum. Av annet punktum fremgår at dette «*[b]lant annet*» gjelder «*foretaksnavn, andre forretningskjennetegn og varemerke*». Ordlyden «*[b]lant annet*» tilsier at dette ikke er en uttømmende liste og at det vil være mulig å trekke inn andre forhold som er en del av selskapenes «*markedsføring og kommunikasjon*» for å fastslå om noe «*skiller seg klart fra*».
- (60) I høringsdokumentet s. 27 utdypes det at «*[m]arkedsføring og kommunikasjon er ment å favne vidt. Dette skal dekke både generell kontakt med publikum og direkte kontakt med sluttbrukere, og gjelder alle typer markedsføring og kommunikasjon, både fysisk og elektronisk*». På samme side i forarbeidene oppstilles det en ikke-uttømmende liste over aktiviteter som omfattes:

«• Sponsing, reklame, stillingsannonser og informasjon på internett, i aviser, plakater og brosjyrer. Med internett menes blant annet hjemmesider og sosiale medier som for eksempel Facebook, LinkedIn, Instagram og Twitter.

• Uttalelser, pressemeldinger og intervju for massemedier, herunder avis, radio og TV eller andre kommunikasjonsplattformer som tilhører andre.

• Bruk av foretaksnavn og logo på bygg, anlegg, kjøretøy, arbeidsklær og annet utstyr.

• Direkte kontakt med kunder vedrørende for eksempel tilknytning, oppgradering, strømavbrudd, strømkvalitet, måling av forbruk og faktura. Kontakt med kunden kan være per telefon, brev, epost, sms, chat eller andre kommunikasjonsverktøy som for eksempel efaktura som sendes direkte til kundens nettbank»

- (61) Nemnda forstår ordlyden i første ledd sammenholdt med fjerde ledd som at det skal foretas en helhetsvurdering av hvorvidt selskapenes «markedsføring og kommunikasjon» oppfyller kravene til å «skille seg klart fra». I helhetsvurderingen må en kunne trekke frem en rekke momenter som inngår i selskapenes markedsføring og kommunikasjon, jf. ordlyden «[b]lant annet». Dette underbygges av følgende uttalelse i høringsdokumentet s. 28:

«Bestemmelsen må ses i sammenheng med fjerde ledd hvor det foreslås at det skal legges vekt på om det foreligger fare for forveksling eller en utnyttelse av nettselskapets anseelse. Det skal foretas en skjønnsmessig helhetsvurdering. I vurderingen skal man ta hensyn til i hvilken grad det foreligger fonetisk og visuell likhet».

- (62) Det kommer altså tydelig frem av forarbeidene at det skal foretas en helhetsvurdering og at det i denne sammenheng også skal ses på graden av fonetisk og visuell likhet. Etter nemndas syn må det anses som et krav etter bestemmelsen at det faktisk foretas en slik helhetsvurdering, selv om et enkeltmoment umiddelbart skulle fremstå som så likt at dette i seg selv kunne overskride terskelen for å «skille seg klart fra». At det skal foretas en helhetsvurdering står likevel ikke i veien for at et enkeltmoment kan bli utslagsgivende hvis likheten med de andre selskapene på dette området er for stor, samtidig som det ikke foreligger andre forhold som veier opp for dette.
- (63) Nemnda viser til at bestemmelsen etter sin ordlyd ikke kun gjelder selskap i samme konsern eller selskap i samme nettområde. Et nyopprettet selskap i eksempelvis Sør-Norge kan være pliktsubjekt etter NEM § 4-18 annet ledd, jf. tredje ledd, og selskapet må som følge av dette unngå å legge sin markedsføring og kommunikasjon for tett opp til både nettselskap som opererer i samme område i tillegg til nettselskap i andre deler av landet. Av hensyn til forutsigbarhet og enhetlig praktisering av regelverket må en frittstående aktør i en annen del av landet enn nettselskapet etter nemndas syn kunne forholde seg til reglene innen varemerke- og fimalovgivning slik disse generelt er etablert og praktisert i bakgrunnsretten. Nemnda legger til grunn at det etter NEM § 4-18 skal foretas en streng helhetsvurdering, men at det i den sammenheng ikke er grunnlag for å fravike de etablerte prinsippene på øvrige rettsområder. Det er eventuelt andre forhold som kan tas i betraktning som tilleggsmomenter i vurderingen av om noe skiller seg klart fra noe annet. Typisk vil det i et konsern kunne være behov for å vurdere andre elementer sammen med det rent varemerkerettslige. Det som kan være uproblematisk i relasjonen mellom to uforbundene selskaper i nord og sør, kan være et overtramp for selskaper innen samme konsern.

Formålene bak NEM § 4-18 og forholdet til varemerkeretten

- (64) Selv om nemnda antar at det finnes rettslig adgang til å anvende NEM § 4-18 slik at resultatet av anvendelsen blir strengere enn hva som ville fulgt av varemerkeretten, må formålet bak NEM § 4-18 være førende for hvor langt man kan gå i anvendelsen av denne.
- (65) Formålet bak NEM § 4-18 omtales blant annet i høringsdokumentet s. 10-12 og 34-35. Det uttales at reglene skal sikre at nettselskapet opptrer nøytralt i forbindelse med markedsføring og kommunikasjon, og at integrerte produsenter og ikke-integrerte produsenter skal behandles likt. Krav til separat merkevare skal føre til mer rendyrkede og nøytrale nettselskap. Kravene til differensiert markedsføring og kommunikasjon skal redusere forvekslingsfare og utnyttelse av nettselskapets anseelse. Det trekkes frem at faren for forveksling er mest aktuell mellom nettselskap og kraftleverandør, men at utnyttelse av nettselskapets anseelse også vil være en utfordring for all annen virksomhet som drives med samme merkevare som nettselskapet. Videre blir det fremhevet at det er en forutsetning for et effektivt sluttbrukermarked at sluttbrukerne har god informasjon om, og en forståelse av, hva som er forskjellen mellom nettselskapet og kraftleverandør. Det vises til at selv i tilfeller hvor det ikke foreligger forvekslingsfare, kan andre foretak få en fordel av å bli assosiert med nettselskapet og nyte godt av dets tillit og anseelse. Kravet til differensiert markedsføring og kommunikasjon er ment å forhindre urettmessige fordeler og bidra til å tydeliggjøre forskjellen mellom nettselskap og kraftleverandører og mellom nettselskap og andre foretak i konsernet. Bestemmelsen skal styrke konkurransen i sluttbrukermarkedet og tilstøtende markeder og redusere forvirringen hos sluttbrukere og misforståelser som kan føre til lavere aktivitet i sluttbrukermarkedet.
- (66) Videre skal § 4-18 redusere incentiv og mulighet for krysssubsidiert mellom nettselskapet og andre foretak i samme konsern. I denne forbindelse peker høringsdokumentet på kontrollforskriften § 2-8, hvor det fremgår at nettselskapet ikke skal belastes med kostnader knyttet til konkurranseutsatt virksomhet. Det trekkes frem at foretak som deler merkevare med nettselskapet vil kunne dra nytte av nettselskapets velkjente merkevare. Dersom nettselskapene er gode til å markedsføre seg, vil andre foretak i samme konsern ha mindre behov for å bruke midler på markedsføring enn sine konkurrenter. Det fremheves at dette kan skape mindre effektiv konkurranse og det kan være fristende for nettselskapet å markedsføre seg mer enn de ellers ville gjort, siden markedsføringen også kommer de andre foretakene i konsernet til gode. Videre hevdes det at det i praksis vil være svært utfordrende å avdekke slik krysssubsidiert ved tilsyn. Selv ved korrekt kostnadsfordeling vil det ifølge forarbeidene være mulig for de andre foretakene med felles merkevare å utnytte nettselskapets anseelse og opparbeidede tillit hos nettkundene.
- (67) I høringsdokumentet s. 28-29 vises det til at NVE har vurdert muligheten for å benytte lovgivningen for varemerke og foretaksnavn. Disse regelverkene har lignende vurderingstema som NEM § 4-18, men sistnevnte skal imidlertid dekke all type markedsføring og kommunikasjon og ikke bare forretningskjennetegn og varemerke. I forarbeidene pekes det også på at de nevnte regelverkene skal ivareta andre hensyn. Etter NVEs syn passer ikke reglene i varemerkeloven og foretaksnavneloven direkte for vurderingen etter NEM § 4-18. Det uttales at «[d]et konkrete skille etter varemerke- eller foretaksnavneloven vil derfor ikke være bestemmende for skille etter den foreslått[e] bestemmelsen i § 4-14». Nemnda bemerker at henvisningen til § 4-14 gjelder NEM § 4-

18 i någjeldende regelverk. Det at skillet etter NEM § 4-18 skal være strengere begrunnes i høringsdokumentet med at *«aktørene i et energikonsern kan ha et interessefellesskap som ikke eksisterer mellom konkurrenter som etterligner hverandres varemerke og forretningskjennetegn»*.

- (68) EU-kommisjonen har som vist trukket frem varemerkeretten som et mulig referansepunkt ved vurderingen av sammenblanding i markedsføring og kommunikasjon. Etter nemndas forståelse vil det samme mulige interessefellesskapet mellom nettselskap og andre aktører i et konsern gjøre seg gjeldende for andre nettselskap i Europa som inngår i konsern med konkurranseutsatte virksomheter. Det å ville unngå kryssubsidiering mellom monopoler og konkurranseutsatt virksomhet er heller ikke særegent for Norge. Nemnda antar at flere av vurderingstemaene som følger av EUs varemerkerett ikke vil være direkte overførbare til den vurderingen av sammenblanding i markedsføring og kommunikasjon som tredje elmarkedsdirektiv legger opp til. Likevel har EU-kommisjonen trukket frem varemerkeretten som et mulig referansepunkt ved vurderingen. Det vises i høringsdokumentet til NEM § 4-18 til at det er rom for at det nasjonale regelverket er strengere enn minimumskravene i tredje elmarkedsdirektiv. Det fremgår imidlertid ikke eksplisitt hva som er den faglige begrunnelsen for hvorfor en har ønsket et strengere regelverk.
- (69) I høringsdokumentet trekkes det likevel frem en del forhold som er ment å illustrere behovet for krav til differensiert markedsføring og kommunikasjon. Blant annet trekkes det frem undersøkelser gjennomført av Sentio Research Norge AS i 2017 som viste at strømleverandører og nettselskapet ofte forveksles, og at sluttbrukere synes foretakene er vanskelig å skille når de har felles varemerke. Under et punkt om samfunnsøkonomiske nyttevirksomheter blir det vist til at i gjennomsnitt 68 prosent av nettkundene på tidspunktet var knyttet til den dominerende kraftleverandøren i sitt nettområde, og at dette ofte var den integrerte kraftleverandøren som delte varemerke med det lokale nettselskapet. Det vises til at forvirring blant sluttbrukere når det gjaldt rollefordelingen mellom kraftleverandør og nettselskap, kunne være en del av forklaringen til at mange integrerte kraftleverandører var så dominerende innenfor sitt nettområde. Det uttales at *«[s]luttbruker kan ha en tendens til å velge integrert kraftleverandør fordi det oppleves trygt, eller fordi en tenker at det er denne aktøren som leverer strøm i et gitt område»*. NVE mente at innføring av krav til differensiert varemerke ville gi høy sannsynlighet for betydelige nyttevirksomheter i kraftmarkedet og andre markeder som foretak i konsernet deltar i. Under punktet om samfunnsøkonomiske virkninger på side 35-36 trekkes det frem at kravene vil føre til mer informerte sluttbrukere, større opplevd nøytralitet, likere konkurransevilkår og at reduksjon av kryssubsidiering mellom nettvirksomhet og annen virksomhet *«vil på lengre sikt føre til en reduksjon av samlede utgifter for sluttbrukere til strøm og nettleie.»*
- (70) Ut fra sammenhengen og i mangel på andre holdepunkt, tolker nemnda det som at årsaken til det strengere regelverket må være en oppfatning hos NVE/RME om at det eksisterer et praktisk behov for et strengere regelverk for å regulere nettopp det norske markedet. Nemnda legger til grunn at et annet grunnlag for den strengere regelen i NEM § 4-18 er at den skal gjennomføre nøytralitetsplikten i energiloven, som dekker et videre område enn kravene til markedsføring og kommunikasjon i tredje elmarkedsdirektiv artikkel 26 nr.3.
- (71) På bakgrunn av ovennevnte oppsummerer nemnda det slik at gjeldende rett innen varemerke- og foretakslovgivningen ligger fast, også ved vurdering etter NEM § 4-18,

men at det er rom for å trekke inn en rekke andre argumenter i vurderingen av om noe «*skiller seg klart fra*». I forhold til selskaper i samme konsern vil denne vurderingen kunne inkludere en rekke elementer som ikke nødvendigvis inngår i vurderingen mellom uforbundene selskaper i forskjellige landsdeler.

Den konkrete vurderingen

- (72) Spørsmålet er så om Vonett i sin markedsføring og kommunikasjon «*skiller seg klart fra*» de andre selskapene i Voss Energi-konsernet, herunder kraftleverandøren. Det må i denne forbindelse foretas en helhetsvurdering av momenter som navn, logo og annen markedsføring. Herunder må det ses nærmere på graden av fonetisk og visuell likhet. Videre skal det legges vekt på om det foreligger risiko for forveksling eller utnyttelse av nettselskapets anseelse.
- (73) Ved vurderingen av forvekslingsfare etter NEM § 4-18 er det etter nemndas syn naturlig å ta utgangspunkt i hvordan en gjennomsnittskunde må antas å oppfatte selskapenes markedsføring og kommunikasjon. Et nettselskap og de andre selskapene i konsernet, inkludert kraftleverandøren, vil ha både private sluttbrukere og profesjonelle kunder. Skillet mellom monopol og konkurranseutsatt virksomhet er trolig ikke noe gjennomsnittskunden reflekterer over i det daglige. Oppmerksomhetsnivået kan antas å variere fra normalt til høyere enn normalt. Dersom spørsmålet om forvekslingsfare er knyttet til en kraftleverandør eller annen virksomhet i samme konsern som nettselskapet, trekker det i retning av at terskelen for å konstatere forvekslingsfare må være lavere enn dersom det gjaldt et selskap utenfor konsernet.
- (74) Nettselskapet Vonett og morselskapet/kraftleverandøren Voss Energi presenterer seg i dag slik med navn og logo:

- (75) Varemerket «*Voss Energi – rein Vossakraft*» er registrert for Voss Energi AS som et figurmerke/kombinert merke. Vonett er ikke registrert. Nettselskapet Vonett AS har nettadressen «*vonett.no*», men viser «*vossenerginett.no*» i søkefeltet øverst på siden. På kraftselskapet Voss Energi sin nettside «*vossenergi.no*» møtes besøkende av fire hovedvalg der et av dem er merket «*Vonett*». Ved å trykke på en knapp merket «*Straumnett*» ledes man så over til siden «*vossenerginett.no*» hvor det opplyses om navneskiftet fra Voss Energi Nett til Vonett. Selv om den nye logoen og navnet dukker opp flere steder på siden er det flere henvisninger til det gamle navnet og Voss Energi-konsernet blant annet ved bruk av postnett@vossenergi.no som oppgitt e-postadresse, og at Voss Energi-logoen dukker opp øverst i nettleserfanen på Vonett sine hjemmesider. Det opplyses i konsernets årsberetning at nettselskapet inngår i konsernet. Kundene vil gjennom dette i en viss utstrekning få fremhevet selskapenes konserntilhørighet. Et slikt element vil være relevant i tilknytning til den totalvurdering som skal foretas etter § 4-

18. RME har ikke trukket frem dette som et moment av betydning i saken. Nemnda viser imidlertid til at det i høringsdokumentet s. 30 uttales følgende:

«Selv om morselskapet pålegges en plikt etter andre ledd, vil dette ikke være til hinder for at morselskapet informerer om sitt eierskap til nettselskap og andre virksomheter på sine nettsider. Tilsvarende gjelder på andre områder der morselskap har et saklig behov for å inkludere informasjon om nettselskapet, for eksempel i årsrapporter. Informasjonen må imidlertid utformes nøytralt slik at det ikke oppstår forvekslingsfare eller utnyttelse av nettselskapets anseelse.»

- (76) Nemnda mener at det å benytte navnene «Vonett» og «Voss Energi» isolert sett ikke innebærer en direkte fare for forveksling, altså at gjennomsnittskunden på bakgrunn av navnene alene skulle tro at nettselskapet og kraftselskapet var samme foretak. Etter dette vurderer nemnda om det foreligger indirekte forvekslingsfare, eventuelt om det av andre grunner foreligger fare for utnyttelse av nettselskapets anseelse. Indirekte forvekslingsfare innebærer at det foreligger risiko for at noen tror det er en forretningsmessig forbindelse mellom nettselskapet og de aktuelle selskapene i konsernet, som ikke eksisterer mellom nettselskapet og andre selskaper.
- (77) Hvorvidt merket har særpreg eller er beskrivende skal ikke ha betydning ved vurderingen av forvekslingsfare etter § 4-18 ifølge høringsdokumentet s. 28. Det uttales at «*Dette står i motsetning til vurderinger etter varemerkeloven. Det vil altså ikke være tillatt at et nettselskap og en kraftleverandør har et foretaksnavn som inneholder samme stedsnavn og henholdsvis «Nett AS» og «Kraft AS».*». Slik nemnda forstår det er eksempelet ment å vise at det samme stedsnavnet ikke kan brukes i begge navn selv om dette er generisk og rent beskrivende for området selskapene betjener. Det vil eksempelvis ikke ha betydning i vurderingen dersom stedsnavnet er hyppig brukt i andre foretaksnavn i det geografiske området. En vil likevel anse navnene på de aktuelle selskapene i energisektoren som så like at dette er egnet til å kunne skape forveksling eller en assosiasjon mellom selskapsnavnene. Er bruk av stedsnavnet også historisk forankret gjennom bruk før kravet om selskapsmessig skille ble innført, bidrar dette til at forholdet fremstår som et brudd på kravet i § 4-18.
- (78) Når det ikke er tillatt etter bestemmelsen å bruke et stedsnavn og henholdsvis «Nett AS» og «Kraft AS», legger nemnda til grunn at det samme også må gjelde åpenbare forkortelser for det samme stedsnavnet. Åpenbare forkortelser for selskapsnavn må også antas å rammes av bestemmelsen.
- (79) RME har lagt til grunn at forbokstavene «Vo» i «Vonett» er en forkortelse for stedsnavnet «Voss», som benyttes av de fleste andre foretaksnavnene i det integrerte foretaket. Klager har på sin side vist til at «Vo» ikke er en kort eller hensiktsmessig form av stedsnavnet «Voss». Klager viser til definisjonen av forkortelse fra både Språkrådet og Jusleksikon. Det er klagers oppfatning at «Vonett» i ett ord uten punktum ikke kan kategoriseres som en forkortelse slik RME legger til grunn. Klager fremholder uansett at det ikke er grunnlag for å anta at «Vo» fremstår som en forkortelse for «Voss», og viser til at det ikke finnes eksempler på dette i verken muntlig tale, markedsmessig sammenheng eller på annen måte.
- (80) Ved vurderingen av forvekslingsfare skal det tas utgangspunkt i hvordan en gjennomsnittskunde vil oppfatte navnene. Nemnda understreker at man ved vurderingen av gjennomsnittskundens oppfatning ikke kan legge til grunn at denne uavhengig av

likhetsvurderingen, gjennom media eller på annen måte, kan ha kunnskap om at «Vonett» og «Voss Energi» inngår i samme konsern. En langvarig kunde av Voss Energi-konsernet må vurderes på samme måte som en uinformert tilflytter som ønsker å inngå avtale om leveranse av både kraft og netjtjenester.

- (81) Etter nemndas syn er det av underordnet betydning om «Vo» rent semantisk kvalifiserer til å være en forkortelse i denne sammenhengen. For å konstatere brudd må det etter nemndas syn gjelde en forkortelse som til en viss grad er kjent blant befolkningen, eller som ligner på stedsnavnet/foretaksnavnet på en slik måte at det fremstår som en forkortelse. Bokstavkombinasjonen «Vo» i begynnelsen av navnet «Vonett» er særpreget og ikke mye brukt i norsk språk, særlig ikke i begynnelsen av ord. Tettstedet Voss er i den forbindelse et fremtredende navn som benytter denne bokstavvarianten. Den lokale forankringen vil være vanskelig å unnsnippe så lenge bokstavkombinasjonen «Vo» benyttes i starten av et navnet på et foretak som holder til i området.
- (82) Nemnda viser til at tekstelementet må være sentralt i helhetsvurderingen. Nemnda legger i denne forbindelse til at det kan være naturlig for en sluttbruker å legge mest merke til begynnelsen av et ord, se Borgarting lagmannsretts dom LB-2015-201256, med videre henvisninger til EU-domstolens praksis, blant annet dom av 24. november 2005 [C3], Sadas SA v. OHMI – LTJ Diffusion (ARTHUR ET FELICIE), T-364/04, EU:T:2005:420. Når en kunde refererer til selskapet muntlig, får de også et lydmessig bilde av orddelene, se EU-domstolens dom av 9. juli 2019, Hugo's Hotel Ltd v EUIPO – H'ugo's (HUGO'S BURGER Bar), T-397/18, EU:T:2019:489 premiss 66.
- (83) Fonetisk skiller navnene Vonett og Voss Energi seg noe fra hverandre selv om navnene har de samme åpningsbokstavene «Vo». En gjennomsnittskunde vil antageligvis uttale «Vonett» med en spissere o-lyd, mens Voss Energi, som tar i bruk stedsnavnet, uttales «Vo» med en å-lyd istedenfor o-lyd. Dette bidrar til å skape noe mer avstand mellom foretaksnavnene.
- (84) Klager har vist til at navnet til kraftleverandøren Voss Energi Kraft består av tre selvstendige ord, i motsetning til Vonett som er ett kort selvstendig ord. Selv om forbokstavene er de samme, er det ifølge klager en helt klar begrepsmessig forskjell.
- (85) Slik nemnda ser det vil det ikke være av særlig betydning at ordsammensetningen er ulik dersom nettselskapets navn ikke skiller seg klart fra de andre foretaksnavnene i konsernet. I denne sammenhengen er det også av betydning at den andre delen av navnet har sterk tilknytning til energibransjen gjennom ordet «nett». Det er nemndas oppfatning at for en alminnelig opplyst gjennomsnittskunde kan det ikke utelukkes at denne vil knytte selskapet til tettstedet gjennom navnet «Vonett». Denne koblingen forsterkes av at det tidligere navnet på nettselskapet var Voss Energi Nett, slik at det nye navnet «Vonett» kan forstås som en sammenslåing og modernisering av det forrige navnet. Etter nemndas syn bidrar også bruken av nettadressen «vossenerginett.no» til at navnet «Vonett» oppfattes på denne måten. I tillegg til dette mener nemnda at bruk av bokstavtype og farge i logoen forsterker muligheten for at gjennomsnittskunden opplever at det er en binding mellom disse selskapene.
- (86) Logoen til Vonett bruker to ulike blåfarger for orddelene «Vo» og «nett». Disse blåfargene er noe forskjellig fra blåfargen som er brukt i logoen til Voss Energi, men fargene er fremdeles såpass like at de ikke bidrar i særlig grad til å skape distanse mellom varemerkene. Tvert om bidrar blåfargen til det motsatte. Det er imidlertid brukt annen

skrifttype i logoene. Alle bokstavene i «Vonett» har særpreg og består av små bokstaver. Nemnda viser her til at bokstavene «Vo» i «Vonett» har et tykkere preg enn «Vo» i «Voss Energi». Bokstaven «v» er videre ikke fullt så dyp som i Voss Energi-logoen, og bokstaven «o» er mer avrundet enn hos Voss Energi hvor formen er mer oval. Et annet skillemerke er at Voss Energi bruker en figur som kan fremstå som en foss med fossedamp, eller en vær, over navnedelen av logoen. En slik figur har ikke Vonett. I stedet er de siste bokstavene «t» mer særpreget og ligner strømstolper. Denne delen av logoen er også benyttet alene, slik de vedlagte bildene av selskapets montørbiler viser. Disse forskjellene er allikevel ikke avgjørende i en helhetsvurdering.

- (87) Etter en helhetlig vurdering har nemnda kommet til at klager i sin markedsføring og kommunikasjon ikke «*skiller seg klart fra*» morselskapet eller kraftselskapet i samme konsern. I vurderingen har nemnda lagt vekt på at «Vo» kan oppfattes som en forkortelse for «Voss». Det samme stedsnavnet går igjen i morselskapets og kraftleverandørens navn, og gjennomsnittskunden må antas å oppfatte selskapene innad i energikonsernet som å ha en forretningsmessig eller økonomisk forbindelse. Nemnda kan ikke se at den visuelle fremstillingen i nevneverdig grad bidrar til å redusere forvekslingsfaren i dette tilfellet. Selskapene kunne med enkle grep ha gjort mer for å distansere seg fra hverandre, og har ikke benyttet de eksisterende variasjonsmulighetene for å tilfredsstille kravet til å «skille seg klart fra». Nemnda har også lagt vekt på at samhörigheten forsterkes gjennom selskapenes bruk av nettsider og nettadresser der inntasting av «*vonett.no*» leder direkte til «*vossenerginett.no*» i søkefeltet øverst på siden. Koblingen til Voss blir da åpenbar. Samhörigheten forsterkes ytterligere ved at «Vonett» er et valg på Voss Energis nettside «*vossenergi.no*» hvor det også opplyses om navneskiftet fra Voss Energi Nett til Vonett. Samlet sett når ikke varemerkene opp til terskelen «*skille seg klart fra*» når flere selskap har navn med så nær tilknytning til tettstedet «Voss». Nemnda viser til at nettselskapenes monopolistrolle gir dem en posisjon som er egnet til å utnyttes av konkurranseutsatt virksomhet i samme konsern. Det er selve sammenblandingen eller assosiasjonen mellom selskapene som er ment å forhindres ved hjelp av regelverket. Konsekvensene av slike forhold er utførlig beskrevet i forarbeidenes beskrivelse av formålet bak bestemmelsen. Det må etter nemndas syn kunne legges til grunn at konkurranseutsatt virksomhet vil kunne oppnå en markedsføringsmessig fordel ovenfor omsetningskretsen til et nettselskap i samme energikonsern dersom de gjennom navn, varemerke, logo e.l. kan forveksles eller assosieres med nettselskapet. Dette er gjennomgått i nærmere detalj i Energiklagenemnda sak 2023/0279.
- (88) Energiklagenemndas konklusjon er at nettselskapet Vonett AS har brutt kravene i NEM § 4-18 om at nettselskapets markedsføring og kommunikasjon skal «*skille seg klart fra*» enhver kraftleverandør og andre foretak i konsernet Voss Energi AS.

5 Vedtak

- (89) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 11. oktober 2023

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur